

MALDWYN A. JONES, «Després de la guerra, 1919-1925», a *The Limits of Liberty: American History 1607-1992, 1995* (Traducció: TNC)]

L'ETAPA DE LA DESIL·LUSIÓ I LA REACCIÓ

Per als Estats Units la Primera Guerra Mundial no va suposar la mateixa catàstrofe que per a Europa. No va deixar el país esgotat, empobrit i revoltat, ni va omplir les seves ciutats i pobles de records bèl·lics. Durant els anys vint no hi va haver una observança pública continuada del Dia de l'Armistici, com succeïa a Europa. Lluny de desitjar commemorar la guerra, els estatunidencs semblaven àvids per oblidar-la, ja que havia tingut efectes desproporcionadament traumàtics. La desil·lusió que va engendrar va influir no només en les actituds envers el món exterior, sinó també en molts aspectes de la vida social, cultural i política. Potser els canvis de la dècada de 1920 —l'eclipsi del progressisme, la recrudescència del nacionalisme, els desafiaments a l'ordre moral i social existent— s'hagueren produït igualment, ja que alguns d'ells ja es trobaven en potència el 1914, i la guerra els va accelerar i intensificar, i també estimular les forces

conformistes i reaccionàries que dominarien durant tots els anys vint.

El seu desequilibrat llegat emocional es va manifestar per primer cop en el «Terror Roig» de 1919. La Revolució Bolxevic a Rússia i la formació de la Tercera Internacional va suscitar el terror cap a una nova amenaça estrangera i va mantenir viu el nacionalisme tancat i coercitiu dels temps de la guerra. La xenofòbia ja no es dirigia contra els presumptes simpatitzants d'Alemanya, sinó contra els radicals i revolucionaris estrangers. [...]

NACIONALISME, CONFORMISME I DESUNIÓ SOCIAL

Tot i la prosperitat general de la dècada de 1920, a molts estatunidencs de vella estirp els rondava el temor que s'estava minant la seva societat. Alarmats pels atacs a les creences i costums establertes, anhelaven retardar el rellotge. Per això van manifestar un tarannà defensiu, moralista i intolerant en fenòmens aparentment no relacionats amb la restricció a la immigració, el Ku Klux Klan, el fonamentalisme religiós i l'experiment prohibicionista. La revulsió contra Europa que va seguir a

l'enderrocament de l'internacionalisme wilsonià va donar nova força al moviment de restricció de la immigració, a l'igual que al Terror Roig i la recessió econòmica de postguerra. Semblaven del tot necessàries noves barreres, ja que la prova d'alfabetització de 1917, concebuda per excloure els immigrants del sud i l'est d'Europa, havia resultat un fracàs. Amb el prejudicis racials que guanyaven força, polítics, editors de diaris i escriptors populars van conjurar els espectres relacionats amb la degeneració racial i el declivi nacional. Advertien que l'antiga estirp «anglosaxona» dels Estats Units es trobava en perill de ser submergida per les hordes dels «nous» immigrants: «els febles, els decrepits, els deficients mentals», segons expressió d'un restriccionista.

En resposta al clamor, el Congrés es va afanyar a aprovar una Llei sobre Quotes d'Urgència el 1921. Va ser la primera mesura que imposava restriccions quantitatives a la immigració, establint un límit de 357.000 persones a l'any i quotes determinades per a cada grup nacional que reunís els requisits en funció del 3% del seu número de residents que vivien als Estats Units el 1910. Aquest fet va significar una dràstica reducció del volum de «nous» immigrants. La

Llei sobre els Orígens Nacionals de 1924 va inclinar encara més la balança. A més de reduir la immigració a 165.000 persones l'any, va retallar les quotes al 2% del nombre de cada grup nacional resident als Estats Units el 1890, és a dir, abans que haguessin començat a preponderar els immigrants del sud i l'est d'Europa. La llei també establia una política immigratòria permanent. [...]

Les tensions ètniques i racials també expliquen l'ascens espectacular del Ku Klux Klan. Com l'organització de la reconstrucció de la qual va prendre el seu nom, la seva indumentària encaputxada i el seu ritual elaborat i secret, el nou Klan es va originar com un moviment sureny de supremacia blanca. Va ser fundat a Geòrgia el 1915 per un predicador viatger metodista i venedor d'assegurances, William J. Simmons, influït per la pel·lícula èpica de D. W. Griffith *The Birth of a Nation* (*El naixement d'una nació*) que enaltia l'antic Klan. Però l'organització ressuscitada ràpidament va deixar de ser regional per esdevenir nacional i va desenvolupar objectius més amplis que la seva antecessora. Professant defensar l'americanisme, la cristiandat i la moralitat, i proclamant les virtuts de les urnes, la premsa lliure i el compliment de la llei, el Klan es

va convertir en un focus de patriotisme militant. Molts es van sentir atrets també per les seves espectaculars cerimònies d'iniciació i parafernàlia de juraments, encaixades de mans secretes, sants i senyes i títols secrets. Però el Klan era per damunt de tot negatiu i exclusiu. La pertinença estava oberta tan sols als «ciutadans estatunidencs nadius i blancs que creguessin en els dogmes de la religió cristiana i que no deguessin fidelitat [...] a cap govern o institució religiosa estrangera». A mesura que passava el temps, l'hostilitat del Klan es va dirigir no tant contra els negres com contra aquestes altres minories —catòlics, jueus i estrangers— que juntament amb la beguda, el ball i les faldilles curtes, se suposava que estaven soscavant els valors estatunidencs. [...] El Klan era ostensiblement apolític, però a pesar d'aquest fet controlava la política de diversos estats de l'Oest i el Sud-Oest. El 1925 va assolir el punt màxim de la seva influència política i a partir de llavors va començar a caure en picat. [...]

L'abisme intel·lectual i moral existent entre la vella Amèrica i la nova potser es va definir de forma més abrupta en el famós «judici del mico» celebrat a Dayton (Tennessee) el

1925. Els intents modernistes per reconciliar ciència i religió, i la creixent acceptació del modernisme a escoles i universitats va irritar els protestants —possiblement la majoria— que creien en la veritat literal de la Bíblia. No tots els defensors de la religió antiga eren rústecs ignorants, com els seu crítics afirmaven amb freqüència; alguns eren teòlegs preparats i cultes. No obstant això, el fonamentalisme extreia la majoria de les seves forces de les zones rurals del Sud i Mig Oest. Al Sud s'hi trobava en joc alguna cosa més que la religió: l'evolució semblava amenaçar les bases de la supremacia racial blanca. Poc després de la guerra, els fonamentalistes preocupats, encapçalats per William Jennings Bryan, van llençar una fogosa campanya per demanar lleis antievolució i el 1925 van aconseguir que una llei de Tennessee prohibís l'ensenyament a les escoles públiques de tota teoria evolucionista que negués la versió de la creació recollida al *Gènesi*. Immediatament després, John T. Scopes, un jove professor de biologia d'escola secundària del poblet de Dayton, va ser detingut per violar la llei. El judici va atreure una enorme publicitat i va produir un espectacular enfrontament entre Bryan, que havia acceptat col·laborar amb l'acusació, i l'advocat defensor més prominent del

país, Clarence Darrow, de Chicago, agnòstic reconegut. Per a aquest i la Unió Americana de Llibertats Civils, que va finançar la defensa, la qüestió en joc era la llibertat acadèmica. Però molts portaveus del darwinisme i la ciència moderna [...] no eren menys intolerants i dogmàtics que els seus antagonistes fonamentalistes. Scopes va ser declarat culpable i condemnat a pagar una multa; a l'apel·lació es va mantenir que la llei de Tennessee era constitucional (no va ser revocada fins al 1967). Poc després, tres altres estats del sud van adoptar lleis antievolucionistes. No obstant això, el fonamentalisme havia sofert una estacada molt dolorosa. Bryan havia afirmat ser un expert en la Bíblia, però l'interrogatori minuciós i esgotador de Darrow va exposar la seva ignorància i estupidesa. Uns pocs dies després del judici va morir d'un atac cerebral.

L'experiment prohibicionista reflecteix una fe utòpica que el problema de l'alcohol podia ser eradicat mitjançant la legislació. Però va resultar impossible fer complir la Divuitena Esmena efectiva el 16 de gener de 1920, i la Llei Volstead de 1919, aprovada per complementar-la. Es van confiscar milers de destil·leries il·legals, es van destruir

milions de litres de vi i licors, i les sentències de presó per delictes relacionats amb l'alcohol van ascendir a 44.678 el 1932, moment en què les presons federals es trobaven a punt de rebentar. Però a causa de la gasiveria del Congrés, mai no va haver-hi suficients agents federals per fer-les complir: només 1.520 el 1920, i 2.836 el 1930. La majoria de nomenaments polítics estaven mal pagats, i per tant eren susceptibles de suborn. Una dificultat més fonamental encara va ser el grau d'oposició popular. Una minoria considerable, que incloïa tant els molt rics com a la classe obrera immigrant, considerava la prohibició com una violació intolerable de la llibertat personal i simplement la desafiaven. L'evasió va prendre formes enginyoses. Els contrabandistes de licors passaven begudes de les Índies Occidentals i les Bahames o a través de la frontera canadenca o mexicana. L'alcohol industrial es redestil·lava i es convertia en ginebra o whisky sintètic, alguns de verinosos i fins i tot letals. Les destil·leries domèstiques fabricaven *moonshine* (licor) i *mountain dew* (whisky) il·legals, hi havia cerveseries individuals que fabricaven la seva pròpia cervesa o feien ginebra a la banyera, el vi sacramental es desviava a canals no sacramentals, i metges complaents receptaven licors als pacients afectes a

la «set crònica». Al conjunt del país va disminuir la beguda: va haver-hi un descens marcat de l'alcoholisme i menys detencions per ebrietat. Però a les comunicats que s'oposaven a la prohibició, la llei es violava amb impunitat. Florien les tavernes clandestines (*speakeasies*) i els clubs nocturns (terme bastant elàstic) amb la protecció de la maquinària de les grans ciutats. El 1929 New York comptava amb 32.000 tavernes clandestines, el doble que les cantines de les que disposava abans que comencés la llei seca.

La pitjor conseqüència de la prohibició va ser que va estimular el crim organitzat. Atretes pels ingents beneficis, les bandes criminals es van proposar controlar el negoci del licor il·legal. Van establir les seves pròpies cerveseries, destil·leries i xarxes de distribució, es van rodejar d'exèrcits privats, van intimidar o assassinar els competidors i van obligar els propietaris de les tavernes clandestines a pagar per la seva «protecció». Un cop aconseguit el monopoli del licor, les bandes es van orientar cap a altres «ocupacions» com el joc, la prostitució i els narcòtics, i també alguns negocis legítims. Les seves aliances corruptes amb polítics, policies i jutges els van permetre controlar certs governs

municipals. Aquests mètodes expliquen l'ascens d'Al Capone, el principal extorsionador de Chicago, les depredacions del qual li produïen l'any 1927 60 milions anuals. Les lluites de bandes eren habituals durant el seu màxim apogeu; del 1927 al 1930 van haver-hi a Chicago més de 500 assassinats entre bandes, i gairebé tots van quedar impunes. [...]

El prohibicionisme i l'antievolucionisme eren part d'un moviment més ampli que, pretenia que mitjançant la llei, s'obligués al compliment de directrius morals i intel·lectuals. La legislació estatal ja havia prohibit diverses activitats seculares el dia de descans, havia proscrit la majoria de les formes de joc i havia restringit o prohibit la disseminació de la informació sobre el control de la natalitat i la venda de mecanismes anticonceptius. En aquell moment va arribar una nova collita de prescripcions, algunes d'extravagants. Uns quants municipis van prohibir els «vestits de bany indecents», molts estats van convertir en delictes «acariciar-se», juntament amb les relacions sexuals fora del matrimoni. L'infatigable croat contra el vici, Anthony Comstock, havia mort el 1915, però el seu esperit encara vivia en l'estricta censura local dels llibres, les pel·lícules i

les obres de teatre. Tot el que les autoritats consideraven obscè o immoral era susceptible de ser requisat o suprimit. Les autoritats duaneres es van negar a permetre la importació de les obres d'Ovidi i Rabelais, el *Càndid* de Voltaire i l'*Ulisses* de James Joyce; el fiscal del districte de Los Angeles van suspendre la gira de representacions de *Desire Under the Elms* (*Desig sota els oms*). La indústria cinematogràfica, com a reacció contra la publicitat adversa sobre els escàndols sexuals de Hollywood, va establir la seva pròpia junta de censura el 1922, encapçalada per l'antic director general de Correus de Harding, Will H. Hays. Però les estrictes normes morals que Hays havia establert no sempre van salvar les pel·lícules de talls posteriors a mans delsensors estatals. Mentrestant, la censura va trobar un blanc alternatiu en els llibres d'història «antipatriòtics». A Nova York i Chicago els comitès d'investigació examinaven de forma solemne els llibres de text dels quals s'al·legava que mostraven una simpatia indeguda cap al punt de vista britànic el 1776; Oregon i Wisconsin van arribar a prohibir aquests llibres de les escoles públiques. [...]

LA SOCIETAT ESTATUNIDENCA A L'ERA DEL JAZZ

Encara que la nova economia del domini tecnològic no distribuïa els seus beneficis per igual, la gent en general tenia més diners i més temps lliure. L'automòbil significava una major mobilitat i llibertat, i va permetre els joves escapar de la supervisió paterna. Quasi tan important en la transformació dels costums va ser l'assistència massiva a les pel·lícules produïdes amb profusió a Hollywood. Anar al cinema es convertí en un hàbit nacional. L'aparició el 1927 de la primera pel·lícula completament parlada, *The Jazz Singer* (*El cantant de Jazz*), protagonitzada per Al Jolson, encara va augmentar més el públic. Tenir més temps lliure va dur el poble americà a una sèrie de capricis i modes, com les maratons de ball [...] o els espectacles esportius. El beisbol, el futbol americà i la boxa atreïen grans multituds. Els atletes més destacats com Babe Ruth del Yankees de Nova York, Harold «Red» Grange, estrella futbolística de la Universitat de d'Illinois, i Jack Dempsey, campió mundial dels pesos pesats de 1919 a 1926, es van convertir en celebritats nacionals.

Si el materialisme implacable i la recerca despreocupada de plaers van ser trets de la dècada, també ho van ser la

rebel·lió i la protesta. Els representants de la generació més jove eren acarnissadament crítics amb els codis tradicionals de conducta. Puritanisme i victorianisme es van convertir en termes pejoratius. Es van discutir moltíssim les teories sexuals de Freud, va aparèixer una nova franquesa en novel·les i obres teatrals, i les revistes i diaris sensacionalistes no van trigar a explotar aquesta obsessió pel tema sexual que s'havia estès arreu del país. La inquietud dels joves també explica la creixent popularitat del jazz. [...] De fet, probablement va haver-hi menys canvis en la conducta sexual del que creien els contemporanis. Gran part dels comentaris sobre l'«ardent joventut» eren exagerats. Tot i que es creguessin salvatges i atrevits, i sense cap mena de dubte ho eren respecte a les pautes anteriors, els joves dels anys 20, des d'una perspectiva actual, semblen haver estat bastant convencionals en la seva manera de vestir, les seves expectatives i estils de vida.

Un aspecte de la revolta contra el victorianisme que va rebre molta publicitat va ser el rebuig femení de les restriccions tradicionals a l'aparença i la conducta. Vestien faldilles més curtes, rebutjaven les cotilles, es tallaven els

cabells curts i utilitzaven més cosmètics. Les més agosarades desafiaven els vells cànons socials demanant, i de vegades afirmant, el dret a beure i fumar en públic. Algunes van arribar fins i tot a reclamar la mateixa llibertat sexual que els homes. Tots aquests canvis sovint se citen per demostrar que va ser una etapa d'emancipació femenina, però sota l'aparença del canvi hi havia una continuïtat soterrada en la posició política, econòmica i social de les dones. Encara que la Dinovena Esmena els hagués concedit de forma nominal la igualtat política, les dones continuaven jugant un paper insignificant a la política. Estaven menys disposades a votar que els homes i quan ho feien tendien a seguir les preferències de la seva parella masculina. Les dones que ocupaven càrrecs públics ho feien en general en virtut d'«haver-se quedat vídues»: de les dones que van ser al Congrés durant els anys 20, dos terços havien heretat l'escó dels seus difunts marits, la major part durant un únic mandat. Tampoc van fer un progrés apreciable cap a la igualtat econòmica. Encara que el nombre de dones empleades amb sou va ascendir durant l'època de 8.200.000 a 10.400.000, el percentatge general va romandre més o menys estable. La majoria de les treballadores continuava trobant-se en ocupacions

servils. Les que tenien un ofici es trobaven sobretot a l'ensenyament, la infermeria i altres «treballs femenins»; només una minoria va penetrar en les professions dominades pels homes com el dret o la medicina. Mal pagades en general, les dones guanyaven substancialment menys que els homes, fins i tot en feines comparables, i difícilment obtenien llocs de gerència o supervisió. Tot això reflectia la persistència de les normes socials que prescrivien l'existència d'esferes separades d'activitat segons el sexe i insistien que la primera responsabilitat de les dones era la llar i la família. Tan sols dins de l'esfera domèstica es pot dir que les dones es van fer més independents. Els electrodomèstics i els processadors d'aliments les van alliberar de moltes feines fatigoses dins l'àmbit domèstic. Tenien menys fills i els va resultar més fàcil escapar-se de matrimonis insatisfactoris. El control de natalitat, cada cop més practicat a pesar dels obstacles legals, va fer baixar de forma espectacular la taxa de naixements d'un 27,7% el 1920, al 21,3% el 1930. En el mateix període, la relació de divorcis respecte als matrimonis va ascendir d'un de cada vuit, a un de cada sis. Com succeïa des de feia temps, dos terços dels divorcis s'atorgaven a les dones.

LITERATURA I REBEL·LIÓ

L'alienació i la rebel·lió es van expressar de forma més aguda a la literatura. Desil·lusionada per la guerra i en contra del materialisme i conformisme imperant, una nova generació d'escriptors va llençar una denúncia mordaç de la civilització moderna en general, i de l'americana en particular. Alguns rebels van tractar d'escapar de l'atmosfera bohèmia dels Greenwich Village, al Lower Manhattan; d'altres es van expatriar i van dur una via més o menys desenfrenada a Europa, sobretot a París. Però visquessin on visquessin, els escriptors de la dècada de 1920 van demostrar una estranya creativitat. El crític més violent i llegit era el periodista Henry Louis Mencken, que ridiculitzava no tan sols les convencions social, sexuals i estètiques establertes, sinó la mateixa democràcia, juntament amb la massa de la humanitat. Més moderat i sensible va ser el novel·lista Sinclair Lewis, el primer estatunidenc a qui es va coincidir el premi Nobel de Literatura. El seu *Main Street* (*Carrer Major*, 1920) era un retrat satíric encara que afectuós de les petites ciutats estatunidenques, mentre que *Babbitt* (1922) caricaturitzava els homes de negocis satisfets, conformistes i materialistes.

Un altre autor natural del Mig Oest que va exposar l'esterilitat i intolerància de la vida provinciana va ser Sherwood Anderson, amb el seu primer llibre d'èxit *Winesburg, Ohio* (1919). Més dotats van ser dos novel·listes expatriats, Ernest Hemingway i F. Scott Fitzgerald. Hemingway, amb un estil lacònic i entretallat molt admirat, va descriure les vides mancades de significat dels expatriats cíncics i desencantats a *The Sun Also Rises* (*Fiesta*, 1926) i va exposar l'idealisme fingit de la guerra a *A Farewell to Arms* (*Un adéu a les armes*, 1929). Fitzgerald va escriure sobretot sobre la bancarrota espiritual i moral de la classe alta estatunidenca a la qual, irònicament, aspirava. *This Side of Paradise* (*A aquest costat del paradís*, 1920), que descriu la vida a Princeton entre estudiants universitaris avorrits, indiferents i inexperts, va ser un llibre molt venut, però la seva millor novel·la, *The Great Gatsby* (*El gran Gatsby*, 1926), un retrat devastador del món de la riquesa, va ser rebut amb fredor. Un tercer nou talent, William Faulkner, tenia poc en comú amb els rebels de la «generació perduda». Sense preocupar-se pels resultats de la cultura empresarial, tractà de comprovar el significat de l'existència humana centrant-se en la dissolució dels valors tradicionals de la seva pròpia regió, el Sud. A

The Sound and the Fury (El brogit i la fúria, 1929), *As I Lay Dying* (Mentre agonitzo, 1930), *Sanctuary* (Santuari, 1931) i *Light in August* (Llum d'agost, 1932), Faulkner utilitza seqüències temporals confuses i un estil altament simbòlic de flux de consciència que va desconcertar molts lectors.

[...] Una altra figura important que experimentà amb les noves tècniques literàries va ser el dramaturg Eugene O'Neill, que va combinar el realisme d'Ibsen amb les fantasies expressionistes d'Strindberg i Brecht, per crear noves possibilitats per l'escena estatunidenca. *The Emperor Jones* (Emperador Jones, 1920), *Desire Under the Elms* (Desig sota els oms, 1924), *Strange Interlude* (Estrany interludi, 1928), *Mourning becomes Electra* (El dol escau a Electra, 1931) i d'altres poderoses peces teatrals el van establir com el dramaturg més important dels Estat Units.

Mentrestant, el renaixement poètic iniciat després de la Primera Guerra Mundial no havia perdut la seva vitalitat. El trio d'Illinois format per Carl Sandburg, Vachel Lindsay i Edgar Lee Masters va consolidar la seva reputació; Edwin Arlington Robinson, de Nova Anglaterra, va rebre amb retard el reconeixement de la crítica per una sèrie de

poemes narratius llargs i psicològics; Robert Frost, William Carlos Williams i Wallace Stevens van revelar tota la seva grandesa. Però la figura més important en la poesia, i també en el món de la crítica, va ser T. S. Eliot. Tot i haver nascut a Saint Louis, va viure de forma permanent a Londres i va compartir amb un altre expatriat, Ezra Pound, la direcció d'un moviment que va trencar decisivament les convencions i estereotips del vers romàntic decimonònic. El seu extens poema al·legòric *The Waste Land* (*La terra eixorca*, 1922) que es lamentava de la desolació espiritual de la vida moderna, es va convertir de sobte en un clàssic i va influir en molts altres poetes. També cal assenyalar el «Renaixement de Harlem», un nom erroni, ja que va ser la primera efusió substancial de talent literari negre. La poesia de Langston Hughes i Countee Cullen i la prosa de Claude McKay y Walter White són notables sobretot pel seu endinsament en els efectes psicològics del prejudici racial i el problema de la identitat del negre estatunidenc. Però la fama que l'escriptura negra va gaudir en el món literari i intel·lectual blanc és conseqüència tant del seu caràcter rebel com del seu mèrit artístic.